

SOLTAN YUSİF

ÇİÇƏKLƏR

GƏCLİK

BAKI-1988

ARAZ ÇAYI

Araz çayı bizim kəndin,
Sinəsindən axır gedir..
Aşır, daşır, şahə qalxır,
İki yana baxır gedir.

Çox baxmışam xan Araza,
Durub onun sahilində.
Həm fərəhli, həm də qəmli,
Nəğmə deyir öz dilində.

Atama mən göz qoymuşam,
Dərin-dərin fikrə dalıb.

Görmüşəm ki, göz yaşları,
Sifətinə cığır salıb.

Axı hardan biləydim ki,
Ağrımız var, acımız var.
Xan Arazın o tayında,
Min-min qardaş-bacımız var.

DAĞLAR

Duman gedir, gün çıxır,
Coşur qaynar bulaqlar.
Siz necə də qəribə,
Sirlisiniz, a dağlar.

Qışda şiş zirvənizdə,
Qardan papaq görürəm.
Baharda döşünüzdən,
Əlvan çiçək dərirəm.

KÜLƏK

Dağlardan əsən külək,
Mənə yaman xoş gəlir.
O hər gülün-çiçəyin,
Dilini yaxşı bilir.

Titrədir göy otları,
Kollara dolaşır o.
Enir dərin dərəyə,
Qayalardan aşır o.

Dost kimi, sirdaş kimi,
Budaqlarla görüşür.
Hamar daşlar üstüylə,
Elə bil ki, sürüşür.

Yayın isti günündə,
Sərinlədir canımı.
Üfürüb fırlandırır,
O yel dəyirmanımı.

DUMAN

Dumana bax, dumana,
Bürüyüb solu-sağı.
İndicə gizlədəcək,
Hər qayanı, hər dağı.

Yelkən açır yamacda,
Dərəyə dolur duman.
Payızda uşaq kimi,
İnadkar olur duman.

Xoşu gəlməyir yeldən,
Yel onu qovur axı.
Gün çıxanda əriyib
İsladır bağça-bağı.

İncə-incə şəh olub,
Çiçəkləri bəzəyir,

Duman mənim nənəmin,
Saçlarına bənzəyir.

HƏDİYYƏ

Vətən şerini
Dediyim üçün.
Hədiyyə aldım
Bağçada bu gün

Hamı dinləyib,
«Afərin» dedi.

Həmin hədiyyə
Bir şəkil idi.

Şəkildə əlvan, »

Güllər açırdı.

Quşlar dəstəylə

Göydə uçurdu.

Gəlib bağçadan,

Öyündüm evdə.

Şekli nənəmə,

Göstərdim siftə.

Nənəm tez məni
Sıxdı köksünə.
Hey baxdı şəklə
O dönə-dönə.
Qəlbinə sonsuz
Bir sevinc axdı.
Tutub işığa,
Hey baxdı-baxdı.
Qaçıb o biri,
Otağa girdim.
Tez eynəyini
Tapıb gətirdim.
Ancaq eynəyə
Baxmadı nənəm.
Alıb gözünə
Taxmadı nənəm.

Eynək nə lazım
Deyib o durdu.
Elə bu şəkil,
Gözümə nurdu.

MƏNİM QIZIMSAN

Mənim istəkli,
Çiçək qızımsan.

Göydə parlayan,
Dan ulduzumsan.

Gözümün nuru,
Balamsan mənim.
Körpəcə, kövrək,
Qalamsan mənim.

Qara saçında
Ağ lentin qəşəng.
Al yanaqların
Çiçəkdir, çiçək.
Oyna həyətdə
Azad, gülər, şən.
Qoşulsun sənə,
Aydınla Elşən.

Sevincinizə
Boyanmışıq biz.
Keşiyinizdə
Dayanmışıq biz.

Körpə qəlbiniz,
Fərəhdən daşır.
Sizə oynamaq,
Gülmək yaraşır.

Oynayın, gülün,
Bu həyatda siz.
Heç azalmasın,
Xoşbəxtliyiniz.

QUBA BAĞLARINDA

Geyib şəfəq donunu,
Gülümsəyir al günəş.
Yayılr yer üzünə,
Bir xoş istəkli, atəş.
Şəfəqlərlə isinir
Torpağın naz-neməti.
Qubanın alma bağı,
Bəzəyir təbiəti.

Məhsul dolu maşınlar,
Bağlara səda salır..
Meyvələr şirəsini,
Ana torpaqdan alır,

Dadlı, şirin meyvələr,
Günəş tək şəfəq saçır.
Rəngiylə göz oxşayır,
Ətriylə ürək açır.

Q AR

Yağır dağa, dərəyə,
Çox sevirəm mən qarı.
Sanki doğrayıb yerə,
Səpirlər buludları.

Hey yağsa da səhərdən,
Qurtarmayır o yenə.
Qonur həmişəyaşıl,
Ağacların üstünə..

Yamacları, düzləri,
O döndərir kağıza.
Oxşadır ağacları,
Ağ don geymiş qar qıza.

Çox sevirəm qarı mən,
Hamıya fərəh verir.
Ağaclar da suyundan,
İçib bol bar gətirir.

YOLLAR

Yollar yerindən,
Qoparır səni.
Hara istəsən
Aparır səni.

Dərəyə enir,
Dağlara qalxır.
Uca zirvədən,
Günəşə baxır.

Dolanır düzdə,
Nazik sap kimi,
Keçir meşədən,
Uzun ip kimi,
Şəhərə, kəndə,
Çoxdur gedəni.
Çatdırır evə,
Azıb itəni.

Kəhkəşana bax,
Göydə də yol var.

Aya, ulduza
Aparır yollar.

DƏMİR YOLÇU

Düzüb relslər üstünə,
Rəngbərəng vaqonları,
Hey sürür sağa, sola.
Sulduz çarxlı qatarı.

Özü durub kənardə,
Fit verib, bayraq tutur.
Gecə qaranlığında,
İşıqlı çıraqlı tutur.

Qatar gəldi deyərək,
Tez durub zəngi çalır.
Yığıb oyuncaqları,
Harasa yola salır.

ÇİÇƏKLƏR

Bir görün, bağçamızda,
Nə qəşəngdir çiçəklər.
Ləçəyi zərif, incə,
Rəngbərəngdir çiçəklər.

Qönçələr pardaxlanıb,
Sübh gələndə açırlar.
Kəpənəklər, arılar,
Bağçamıza uçurlar.

Güldəstə bağlayıram.
Nənəm üçün hər gün mən.
O şehli çiçəklərin,
Doymaq olmur ətrindən.

GÜLLƏR

Ağıllı qızıdır Güllər,
O necə də qəşəngdir.
Dodaqları çiyələk,
Yanaqları çiçəkdir.

Hər gün səhər yuxudan,
Hamıdan tez oyanır.
Təzə doğan günəşin,
Şəfəqinə boyanır.

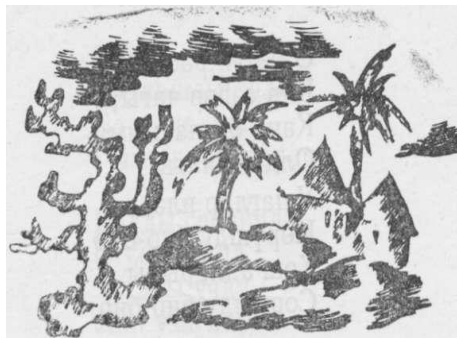
Silir mizin üstünü,
Əsgir çəkir dibçəyə
Gülə qayğı göstərir.
Qulluq edir çiçəyə.

Evlərində çox işi,
Öz boynuna götürür.
Körpəcə quzuları,
Sürüb bağa ötürür.

Qovlamayır xoruzu,
Daş atmayır sərçəyə.
Ovuclayıb dən səpir,
O toyuğa, cücəyə.

Görüm onun ürəyi,
İşiq ilə dolaydı.
Kaş ki, bütün uşaqlar,
Güllər kimi olaydı.

Poemalar

LENİN VƏ RƏSSAM

Zərifə xanım,
Bir rəssam idi.
Ürəyi bütün,
Arzu, kam idi.

Çox istəyirdi,
Uşaqları o.
Sabahkı parlaq
İşıqları o.

Rəsmlərində
Təmizlik vardı.
Dostluq, doğmalığ,
Əzizlik vardı.
O böyük rəssam,
Bir səhər çağı;
Kənd bağçasının
Oldu qonağı.
Uşaqlar ilə,
Görüşdü bir-bir
Xoş adlarını
Soruşdu bir-bir.
Bir qızı aldı,

Qucağına o.
Nəsə söylədi,
Qulağına o.
Uşaq fərəhdən
Uğunub getdi.
Sanki bir anda,
Arzuya yetdi.
Açıb bantını
Yaxşı bağladı.
Qəlbində sonsuz
Sevinc çağladı.

Rəssam ətrafa,
Xoş nəzər saldı.
Uşaqlar onu
Dövrəyə aldı.
Kiçik kluba,
Toplaşdı onlar.
Bağçada olan,
Qızlar, oğlanlar.
Baxdı sevinclə
O uşaqlara.
Xəyalı uçdu,
Lap uzaqlara.

Çay kimi coşdu
Qəlbində ilham.
Öz sənətindən,
Danışdı rəssam.
Sonra hamıya
Qayğ‏ı göstərdi.
Onlara kağız,
Karandaş verdi.
Dedi: — Uşaqlar,
Qulaq asın siz.
Çəkin kağıza,
Nə bilirsiniz
Kim yaxşı şəkil
Çəkərsə əkər.
Ona ən yaxşı,
Mükafat düşər.
Yaman sevindi
Bundan uşaqlar.
Şəkil çəkməyə
Girişdi onlar.
Kimi ağ dovşan,
Kimi ev çəkdi.
Kimi at, qoyun,
Kimi div çəkdi.

Kimi kağıza
Çəkdi kəpənək.
Dörd bir yanında
Əlvan gül-çiçək.
Ancaq ki, Güllər
Görün nə etdi.
Gözünü yumub,
Xəyala getdi.
Sonra baxmayıb,
O heç bir kəsə.
Lap son partiya,
Çəkildi nəşə.
Elə həvəslə
Başladı işə.
Yaman xoş idi
Ona bu peşə.
Anlar ötüşdü,
Vaxt tamam oldu.
Balaca klub,
Səs-küylə doldu.
Hər kəs qabağa
Düşmək istədi.
«Gör nə çəkmişəm»
Bir baxın dedi.
Uşaqlar yaman,

Hay-haray saldı.
Rəssam Zərifə,
Lap çaş-baş qaldı.
Bilmədi hansı,
Şəkli alsın o.
Rəssam gözüylə,
Nəzər salsın o.
Həbib müəllim
Gəldi köməyə.
Uşaqlar bir-bir
Durdu növbəyə.
Nə isə Güllər,
Yaxın gəlmədi.
Əvvəl fikrini
Heç kəs bilmədi.
Sonuncu növbə,
Çatdı Vəkilə.
Rəssam diqqətlə
Baxdı şəkilə.
Dedi: — Ay sağ ol,
Yaxşı şəkildir.
Heyif ki, bu göl,
Ördəksiz göldür.
Axı hər yerdə,

Canlı gərəkdir.
İnsansız tablo,
Boşluq deməkdir.
Unutmayın siz,
Bunu heç zaman.
Gözəlləşdirir,
Hər şeyi insan.
Axır ki, Güllər,
Ayağa qalxdı.
—Müəllim, olar?
Deyərək baxdı.
Olar, söylədi,
Zərifə ona.
Sığal da çəkdi,
Yumşaq saçına.

Sonra şəkilə,
Baxıb mat qaldı.
Gözü şəkildə,
O fikrə daldı.

Gülümsəyirdi,
Şəkildə Lenin.
Dahi rəhbəri,
Bu xalqın, elin.

Hamı şəkilə
Baxır-baxırdı.
Nurlu gözlərdən,
Sevinc yağırdı.

Qəlb sevindirən
Həmin o şəkil;
Kənd bağçasında
Çəkilməmişdi bil.

Mehriban Lenin,
Hey gülə-gülə,
Söhbət edirdi,
Uşaqlar ilə.

İKİNCİ GÖRÜŞ

Xalqımızın dünyada,
Nə qədər dostları var.
Dostu çox olan millət,
Bəxtiyardır, bəxtiyar.

Mənim də var çox yerdə,
Əziz dostum, tanışım.
İstəyirəm birindən
Sizə qəlbən danışım.

Gözü dəniz tək mavi,
Qəşəng bir qızıdır Maro.
Taleyin gözlərində,
Parlaq ulduzdur Maro.

Sarışın saçlarına
Qırmızı lent bağlayır.
Qıyılı gözlərində
Neçə arzu çağlayır.

Gəlin o qız haqqında
Danışım lap qısasın.
Bir şərtlə ki, sözümə
Diqqətlə qulaq asın.
Mənə də Maro özü,
Danışıb bu söhbəti.
Gəlin, sizə nəql edim,
O deyən hekayəti.

* * *

Şaxtalı qış gəlməsə,
Gül-çiçəklər solarmı?!
Yaşayıb yaratmasa,
İnsan insan olarmı?!
Gözləri qamaşdıran
Bir nurdu Vyetnam xalqı.
Əzəmətli, qüdrətli,
Məğrurdu Vyetnam xalqı.
Zəhmət çəkib ürəkdən,
Hey əkib-biçərdilər.
Öz dağ çeşmələrinin,
Suyundan içərdilər.
Heç kəsin torpağına,
Göz dikib durmazdılar.
Yaxşını yıxmaq üçün,
Bir tələ qurmazdılar.
Öz gücü hesabına,
Varlanır bu qədim xalq.
Fəqət xoş güzaranı
Uzun sürməyir ancaq.

Yadelli ağaların
Ağzının suyu axır.
Dördgözlə Vyetnamın,
Bol sərvətinə baxır.

Qəlbləri paxıllıqdan,
Əriyir gilə-gilə.
Rahat ola bilməyir,
Onlar bircə an belə.

* * *

Bir gün düşmən qoşunu,
Vyetnama hücum edir.
Torpağa tökülən qan,
Çay kimi axıb gedir.

Amansız dolu kimi,
Güllə yağır hər yandan.
Çoxlarının nəsibi,
Olur ömürlük zindan.

Bir xalqın qazandığı,
Dolur yad anbarına.
Füsünkar bir ölkənin,
Qar yağır baharına.

Yadelli ağa olur,
O yerlərin hakimi.
Vyetnamlı öz evində
Yaşayır kölə kimi.

Bəzən qovulur insan,
Öz yurdundan, elindən.
Sinəsi dağ-dağ olur,
Dərdin-qəmin əlindən.

Bir gün dözə bilməyir,
Xalq «yuxudan» ayılır.
Qələbə sədaları
Dörd tərəfə yayılır.
Artıq bir kölə kimi,
Yaşamayırlar oğullar.
O qanlı keçmişlərdən,
Söhbət açır nağıllar.
Gündən-günə böyüyür
Gözəl Hanoy şəhəri.
Günəş tək işıqlıdır,
Hər axşamı, səhəri.
Burda Sülh küçəsində,
Yaraşığı bina var.
Onun isti qoynunda,
Nur çiləyir çıraqlar.
Mənim dostum Maro da,
Yaşayır o binada.
Maro tək əziz olub,
Mənimçün o bina da.
Bir baxın, məktubunda,
Görün, nə yazır mənə.

—Azər, bizim ölkədən
Çox-çox salam var sənə.

* * *

Yazır:—Bu yay atamla,
Anamla gələcəyik.
Bir ay sizin ölkədə,
Gəzib dincələcəyik.
Ay uşaqlar, heç sizə,
Söyləmədim deyəsən.

Maro ilə nə sayaq,
Dost olmuşam axı mən.

Üç il bundan əvvəlin,
Söhbətidir bu söhbət.

Bu xatirə yadımdan,
Heç vaxt silinməz əlbət.

Dostluq düşərgəsinə
Gəlmişdi Vyetnamlı qız.

İstirahət edirdi,
Orda dərdsiz, qayğısız.

Həmin ili onunla,
Düşərgədə rastlaşdıq.

Elə ilk dəqiqədən,
Yaxın olub, dostlaşdıq.

Bilsəydiniz necə də,

İstiqlanlı qızıdır o.

Ürəyi çox təmizdir,

Dostluqda yalqızıdır o.

O vaxtdan yazışırdıq,

Vyetnamlı qız ilə biz.

Oxuduğu məktəblə,

Dost olub məktəbimiz.

Bir istirahət günü,

Poçtalyon Ayna xala;

Obaşdan qapımızı,

Sındırmışdı az qala.

Anam hamıdan qabaq,

Durub açdı qapını,

Üzünə gülüş qondu,

Sevincdən coşdu qanı.

Əlində bir teleqram,

Boynumu qucaqladı.

Elə bil ki, qəlbimdə,

Sümbüllər saçaqladı.

Tez qaçıb poçtalyonun

Boynunu qucaqladım.

Öpüb, «çox sağ ol,» dedim,

Sevincimdən ağladım.

* * *

Atamın da zavodda
Bir azca işi vardı.
Əgər getməsə idi,
Onda çox pis olardı.
Axı atam zavodda
Baş ustadır, haçandır.
Onunçün hər bir işi
Yola qoymaq asandır.
Anamın dodaqları,
İncik, incik büzülür.
Atamsa baxıb ona,
Bığ altdan asta gülür.
Nə olsun istirahət
Günüdür bu gün deyir.
Doğma zavodumuza,
Gərək verək biz xeyir.
Getməsə sübhə kimi,
Qəlbi narahat qalar.
Axı bir günün işi,
Bircə anda zay olar.
«Vacib işi» var idi,
Dostuma desəm əgər,

Bunu bəhanə bilib,
Dostum gülməzmi məgər?!
Yox-yox gərək atama,
Deyəm necə olsa mən.
Deyəm:—Nə olar bu gün,
Gəl zavoda getmə sən.
Atam duyub fikrimi,
Qımışır dodaqaltı.
Sayrışır baxışında,
Bir qayğ, bir parıltı.
Sığallayıb başımı,
Deyir: —Oğlum, qulaq as,
Belə dost görüşünə,
Atan getməmiş olmaz.
Təyyarə limanına,
Anan ilə gedərsən.
Baş çəkərək zavoda
Ora gələcəyəm mən.
Pioner dəstəməzə
Xəbər vermişəm dünən.
Bilirəm ki, hamısı,

Ora gələcək hökmən.

Yox, dostum, elə təkçə,
Mənim dostum deyildir.
Hamımızla dostdur,
Məktublaşır üç ildir.

Hər iki qanadında
Qızıl ulduz nişanı.
Təyyarə uçuş göydə
Yara-yara dumanı.

Bir görün aramızda
Neçə dağ, çay, dəniz var.
Dostluq teli dünyada,
Uzaq yolu qısaltdır,

* * *

Təyyarə Sumqayıtın
Üstündən uçuş budur.
Dolaşır xoş üzlərdə,
Əzəmət, sevinc, qürur.

Təyyarə yavaş-yavaş
Yerə doğru alçalır.
O qız da sevincindən,
Ura... deyib, əl çalır.

Çevrilib anasına
Deyir: —Ana, ora bax,
Dostumla bu şəhəri,
Gəzmişik üç il qabaq.

Adını unutmuşdum,
Sumqayıtdır deyəsən.
Yaman gözəl şəhərdir,
Gərək özün görəsən.
Atamın buruğunda,

Dəmir borular ki, var,

Bax bu gözəl şəhərdə,

Hazırlanıbdır onlar.
Təyyarədə adamlar,
Düşməyə hazırlaşır.
Sevinc, fərəh gözlərdə
Gör necə aşıb-daşır.
Kimisi pencəyinin
Yaxasına gül taxır.
Kimi səliqəsinə
Çevrilib bir də baxır.
O qız da həvəs ilə
Güllü donunu geyir.
Zərif kəpənək kimi
Qanadlanmaq istəyir.
Bakı, qocaman Bakı,
Sən nə gözəl şəhərsən.
Təpədən dırnağadək,
Al günəşli səhərsən.
Uzaq-uzaq dostların
Adını deyib gəlir.
Hamı məhəbbətini,
Müqəddəs, əziz bilir.
Düz süfrəni, varını,
Sevir könüllər səni,

Süfrəsi, qəlbi açıq,
Tanıyır ellər səni.
Biz dostluq təməlini,
Duz-çörəklə qoymuşuq.
Onu əzəldən bəri,
Saf ürəklə qoymuşuq.
Təyyarə meydanında,
Böyük bir canlanma var.
Əllərində gül-çiçək,
Axır bura adamlar.
Pionerlər də necə
Vaxtında gəldi, çıxdı.

Narahatlıq həsrəti
Ürəyimi sıxmışdı.

Yerə enib təyyarə,
Bax, qartal kimi süzür.
Azərin sə gözləri,
Baxıb kimisə gəzir.

Ağ beton meydançada,
Gəlib durur təyyarə.

Nəsir əmi bu zaman,
Maşından düşür yerə.
Nərdivanlı bir maşın,
Təyyarəyə söykənir.
Adamlar pilləkənlə
Birəbir yerə enir.
Azər yüyürür bu dəm,
Dostum gəldi deyərək.
Qucağında bir dəstə,
Ətir saçan gül-çiçək.
Qucaqlayıb dostunu,
Gülləri verdi ona.
Sonra dönüb əlini
Uzadır anasına.
Bəs o kişi kim olar?!
Atasilə görüşür.
Dostumun atasıdır
İndi yadıma düşür.
Neçə rəngdə maşınlar,
Düzülərək yan-yana.
Süzüb asfalt yol ilə
Gedir şin zavoduna.

Şeypurun gur sədası,
Ürəkləri titrədir.
Yolda duran uşaqlar,
Gülə-gülə əl edir.

Bax, bu da şin zavodu,
Darvazalar açılır.
Elə bil ürəklərə
Fərəh, qürur saçılır.
Dostumu saf ürəklə
Salamlayır fəhlələr.
Maro baxıb onlara,
«Sağ ol» —deyir gülümsər.

Nəsir əmi aparır
İşıqlı bir otağa.
Nəhəng aqreqatlara,
Maşınlara baxmağa.
Avtomatlar bu sexdə,
Gecə-gündüz işləyir.
Maro baxıb ətrafa
Necə gözəldir deyir.
Lenin meydançasından,
Maşınımız keçəndə.
Maronun qəlbi coşdu,
Sonsuz fərəh içində.
Dedi: —Necə gözəldir,
Bir ətrafa baxın siz.

Keçən dəfə burada,
Gəzmişik Azərlə biz.
Leninin heykəlinin
Yanından keçən zaman,
Çevrilib sürücüyə,
Saxla: —Dedi astadan.
Düşüb heykələ sarı,
Addımlayır hörmətlə.
Gülü daşının üstə,
Qoyub durur sükutla.
Yuxarı məhəlləyə
Maşınımız qalxdıqca.
Gördük ağ-ağ binalar,
Durur möhtəşəm, uca.
Maro baxdı fərəhlə,
Bizim gözəl şəhərə.
Bənzədi ürəyimiz
Al şəfəqli səhərə.
Sevincdən qəlbimizdə,
Çağladı arzu, dilək.
Kaş ki, bütün uşaqlar,
Xoşbəxt olsun bizim tək.

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

ŞERLƏR

Araz çayı.....	3
Dağlar	4
Külək	5
Duman	5
Hədiyyə.....	6
Mənim qızımsan.....	8
Quba bağlarında.....	9
Qar.....	10
Yollar.....	11
Dəmiryolçu.....	12
Çiçəklər.....	13
Güllər	13

POEMALAR

Lenin və rəssam	15
İkinci görüş	22